

КЗВО ЛОР «ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ІМЕНІ АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО»
Кафедра внутрішньої медицини та управління охороною здоров'я

«До захисту допущено»

«__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри
внутрішньої медицини
та управління охороною здоров'я
_____ к.н. держ. упр. Р. В. Неділько

Беднарчук-Маланчак Оксана Ігорівна

УДК 378.091:614.253.5 (477)

**ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ПОДОЛОГІЯ**

Спеціальність 223 Медсестринство

Наукова робота на здобуття освітнього ступеня магістр

Науковий керівник
кандидат наук
з державного управління
Юристовська Наталія
Ярославівна

Львів – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ПОДОЛОГІЯ: АНАЛІЗ РИНКУ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ОЦІНКА СУСПІЛЬНИХ ПОТРЕБ	12
1.1. Основні поняття та важливість подології	12
1.2. Історія подології та міжнародний досвід	18
1.3. Роль та місце подології серед медичних наук	28
Висновки до розділу	31
РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ПОДОЛОГІЯ	33
2.1. Роль професійних об'єднань в формуванні професії «подолог»	33
2.2. Механізми врегулювання спеціальності подологія	37
2.3. Кваліфікаційні характеристики спеціалістів-подологів	40
Висновки до розділу	49
РОЗДІЛ 3. ПОДОЛОГІЧНИЙ РИНОК УКРАЇНИ	51
3.1. Аналіз подологічного ринку України	51
3.2. Оцінка потреб та очікувань суспільства від подологічних послуг	60
Висновки до розділу	62
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	68

АНОТАЦІЯ

Подології як медичній спеціальності приділяється недостатньо соціологічної уваги.

Магістерська робота спрямована на дослідження та аналіз можливостей впровадження механізмів регулювання в галузі подології в Україні, де ця спеціальність на сьогодні не є визнаною офіційно. Зростаючий інтерес до догляду за стопами та ногами в сучасному суспільстві підкреслює важливість визнання та регулювання цієї спеціальності для забезпечення високого стандарту подологічної допомоги, яка у багатьох країнах світу є медичною сферою.

У ході дослідження проаналізовано реальний стан подологічного ринку України, міжнародний досвід визнання та регулювання подології, а також вивчено можливі шляхи впровадження подологічних практик у систему охорони здоров'я України.

Особлива увага приділена розробці пропозицій щодо створення градації в рамках професії, які сприятимуть інтеграції подології у систему охорони здоров'я України. Рекомендації для вдосконалення системи професійного навчання, атестації та сертифікації подологів також будуть включені до аналітичного звіту.

У магістерській роботі не лише досліджено актуальні питання визнання подології в Україні, але й запропоновано конструктивні шляхи розв'язання проблем, що виникають у контексті відсутності офіційного статусу цієї спеціальності.

ANNOTATION

Podology, as a medical specialty, often goes unnoticed in sociological discussions. This master's thesis focuses on exploring how to implement regulatory measures for podology in Ukraine, where it is not yet officially recognized. With growing interest in foot and leg care, it's important to establish and regulate this field to ensure high-quality podological care, as seen in many other countries.

The research will look at the current state of the podology market in Ukraine and learn from international experiences of recognizing and regulating podology. It will also explore ways to integrate podological practices into Ukraine's healthcare system. Special emphasis will be placed on developing a professional grading system to help incorporate podology into healthcare. The report will also include recommendations for improving the training, certification, and accreditation of podologists.

This thesis not only addresses the urgent need to recognize podology in Ukraine but also suggests practical solutions to the challenges that come with its unofficial status.

ВСТУП

Актуальність теми

Старіюче населення. Згідно з дослідженнями експертів Європейської комісії відомо, що у 71–87% людей похилого віку є ураження шкіри та нігтів на ногах, анатомічні деформації та дефекти стоп, які є причиною сильних болів. У зв'язку з цим їм необхідна медична та подологічна допомога. Експерти також зауважили, що дуже часто люди похилого віку з проблемами у вищезгаданій ділянці скаржаться на низьку якість життя та обмежений доступ до платних медичних процедур у цій сфері. Своєю чергою, це призводить до пізньої діагностики захворювань та їх лікування уже на хронічній стадії.

Статистичні дані Іспанії за 2013–2014 рр. показали, що понад 30% людей у віці 75–80 років користувалися послугами подології. Водночас послуги в галузі патології нігтів та видалення мозолів, якими користувалися літні люди (65–80 років), становили приблизно 32% або 1/3 усіх медичних послуг та продуктів. За статистикою Міністерства охорони здоров'я Польщі, основними отримувачами подологічних послуг у Польщі є пацієнти літнього віку, які звертаються до подолога через те, що в хірургічних, дерматологічних клініках необхідно довго очікувати на візит. Клієнт, який відчуває біль у стопі та має проблеми з функціонуванням, вибирає подолога як фахівця, який може принести йому полегшення та покращити його щоденне функціонування, тим самим підвищивши його незалежність.

Роль подолога в оцінці стану стопи, а також гомілкової частини нижньої кінцівки, неінвазивному видаленні таких змін, як мозолі, нарости тощо, здійсненні профілактики проблем зі стопами, де клієнт отримує підтримку в тому, як запобігти появі змін, є незамінною та повинна бути одним із основних профілактичних елементів геріатричної охорони здоров'я, як це є у інших країнах. Важливо адаптувати державну політику для покращення якості життя людей похилого віку, щоб вони залишалися активними та незалежними якомога довше.

Синдром діабетичної стопи (СДС). Внаслідок ускладнень цукрового діабету, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), у світі щохвилини ампутують 3 кінцівки та щороку проводять близько 1,5 мільйона ампутацій стоп у зв'язку з цукровим діабетом. Окрім того, більше половини всіх ампутацій нижніх кінцівок є наслідком ускладнень, пов'язаних з цією хворобою. Цукровий діабет займає 7-е місце серед основних захворювань у світі [1].

У 1989 р. Україна підписала угоду про сприяння зменшенню ампутацій у діабетиків. Саме робота подологів важлива для профілактики та раннього діагностування будь-яких змін на стопі, які пов'язані з цією групою хворих, і зможе в разі зменшити кількість ампутацій. За даними Національного інституту серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова, в Україні в 2020 р. проведено 13885 ампутацій, з яких 6391 – ампутації стопи. Загальна кількість ампутацій стопи у 2020 р. порівняно з 2019 р. збільшилася на 7,3%. Щодо причин ампутацій стопи в Україні, то більшість випадків пов'язана з ускладненнями цукрового діабету. Зокрема, за даними Міністерства охорони здоров'я України, у 2020 р. 54% всіх ампутацій стопи були проведені через ускладнення цукрового діабету. В Україні загальна кількість ампутацій стопи у 2020 р. порівняно з 2019 р. збільшилася на 7,3%. Профілактика та раннє діагностування будь-яких змін на стопі допоможе зменшити кількість ампутацій.

Травми та захворювання стопи внаслідок війни. Комплексна державна політика повинна бути спрямована на максимальне поліпшення медичної та домедичної допомоги для осіб, які постраждали внаслідок травм стопи під час війни, забезпечуючи їм можливість повного відновлення та соціального впровадження фахівців, які працюють у сфері лікування та профілактики захворювань стопи.

Профілактика. Завдяки здійсненню подологічних процедур, а також проведенню роз'яснювальної роботи у сфері подології, можна:

- зменшити кількість хвороб та ускладнень, пов'язаних з хворобами стоп, які можуть призвести до інвалідності або смерті;
- знизити навантаження на медичну систему, витрати на лікування та підвищення працездатності населення; так, у Північному Рейні регулярна

профілактика хворих на діабет та його наслідки призвели до скорочення хірургічних втручань з 28 тис. у 2003 р. до 5 тис у 2012 р. [2].

– формувати відповідальність суспільства за здоров'я та підтримку здорового способу життя, що матиме позитивний вплив на покращення стану здоров'я українців після досягнення пенсійного віку.

Саме подолог є тим фахівцем, який своїми діями здатний допомогти покращити якість життя літніх людей та допомогти забезпечити бойову ефективність військовослужбовців, зберігаючи їхню мобільність та здатність до виконання завдань. Однак він повинен бути фахівцем з підтвердженими навичками та знаннями. У сучасних реаліях клієнт не в змозі вибрати безпечний кабінет та кваліфікованого фахівця в галузі подології, який буде правильно керувати подологічним процесом. Це пов'язано з тим, що немає формальної освіти у цій галузі.

Запровадження кваліфікаційних вимог для такого фахівця як подолог дозволить визначити обсяг знань, а також навичок, необхідних для ведення відповідальної та безпечної подологічної практики в Україні. Позитивний результат проведеної перевірки, засвідчений відповідним документом (дипломом державного зразка), буде гарантією для клієнта, що він отримає професійну допомогу, яка відповідатиме його потребам.

Мета і завдання дослідження

Метою магістерської роботи є системний аналіз та обґрунтування необхідності впровадження та регулювання нової спеціальності – подології – у системі медичної та соціальної сфер України, де ця професія на даний момент не є визнаною.

Ключові завдання дослідження

1. Вивчення досвіду інших країн, де подологія вже є визнаною професією.
2. Аналіз сучасного стану подологічного ринку України та підготовки спеціалістів у галузі подології.
3. Оцінка потреб та очікувань суспільства від подологічних послуг: проведення анкетування та опитувань серед фахівців для визначення потреб у впровадженні подологічних послуг.

4. Розробка рекомендацій щодо впровадження спеціальності: враховуючи аналіз вищевказаних аспектів, розробка конкретних рекомендацій щодо впровадження та регулювання подології в Україні.

Ця дослідницька робота спрямована на створення обґрунтованої стратегії визнання та регулювання подології в Україні, враховуючи велике значення такої спеціальності для забезпечення повноцінного догляду за стопами та ногами, а також відповідності її міжнародним стандартам та вимогам.

Об'єкт дослідження

Стан сучасної підготовки фахівців у галузі подології.

Оцінка необхідності впровадження відповідних навчальних програм у медичних закладах освіти.

Методи дослідження

Для досягнення мети дослідження з впровадження та регулювання спеціальності «подологія» в Україні, а також для вирішення поставлених завдань у роботі застосовано такі методи дослідження.

1. Літературний аналіз

Аналіз літературних джерел, наукових статей, законодавчих актів та робіт, що стосуються подології та медичних професій загалом.

2. Анкетування

Розсилка анкет серед фахівців-подологів та опитування колег з інших країн.

3. Кейс-стаді

Вивчення конкретних кейсів країн, де подологія вже є визнаною професією, для визначення ключових етапів впровадження та регулювання.

4. Аналіз статистичних даних

Вивчення статистичних даних про розповсюдження та характер травм стопи, стан здоров'я населення, які підкреслюють важливість подологічної практики.

5. Дескриптивний аналіз

Детальний опис основних аспектів подології, зокрема: освітні програми, професійні обов'язки, потреби та очікування.

Комбінація цих методів дозволить отримати комплексний погляд на проблему та розробити раціональні та обґрунтовані рекомендації щодо впровадження подології в Україні.

Наукова новизна полягає у тому, що на основі цілісного теоретичного аналізу досліджуваної проблеми:

- проведено аналіз та визначення необхідності впровадження підготовки фахівців у галузі подології в медичних закладах освіти;
- запропоновано розмежування в межах професії та прописано кваліфікаційні характеристики до нових спеціальностей: спеціаліст по догляду за стопою та спеціаліст-подолог.

Практичне значення одержаних результатів

Одержані результати дослідження з впровадження та регулювання спеціальності «подологія» в Україні матимуть значущі практичні наслідки, які вплинуть на різні аспекти суспільства, медичної галузі та освіти.

1. Здоров'я населення

- Покращення догляду за стопами та ногами, зменшення випадків травм та захворювань, пов'язаних зі стопами.
- Забезпечення високої якості підготовки спеціалістів в галузі подології, що позитивно вплине на стан здоров'я населення.

2. Медична система

- Розширення медичного обслуговування та доповнення медичних професій, що забезпечить комплексний підхід до догляду за пацієнтами.
- Зменшення навантаження на інші медичні спеціальності, зокрема в галузі ортопедії, хірургії та дерматології шляхом делегування подологам певних завдань.

3. Освіта

- Розширення можливостей для студентів медичних університетів, академій, коледжів у вивченні подології та отриманні відповідної підготовки.
- Розвиток нових програм та курсів для студентів – медиків та фахівців, що підвищить якість медичної освіти.

4. Економіка та соціальна сфера

- Створення нових робочих місць у галузі подології, що сприятиме зменшенню безробіття та розвитку соціально-економічної ситуації.
- Зменшення витрат на лікування та реабілітацію пацієнтів з проблемами стоп, завдяки ранньому виявленню та профілактиці захворювань.

5. Міжнародна співпраця

- Відкриття можливостей для міжнародного обміну досвідом та співпраці з країнами, де подологія вже визнана та успішно впроваджена.

Отже, практичне значення отриманих результатів полягатиме в покращенні здоров'я громадян, оптимізації медичної системи, підвищенні якості медичної освіти, створенні нових робочих місць та сприятиме соціально-економічному розвитку країни.

Апробація результатів роботи

Основні положення та результати дослідження доповідалися й обговорювалися на конференціях:

- Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Теоретичні та прикладні аспекти фундаментальних медико-біологічних наук», 20 травня 2021 р., м. Львів;
- Першій Всеукраїнській науково-подологічній конференції «Час подології», 17–18 серпня 2023 р., м. Львів;
- PodoSummit, 20 вересня 2023 р., м. Київ;
- Загальні збори Асоціації подологів України, 17 листопада 2023 р., м. Вінниця.